

Een Berbers dorp

Ik ben geboren en opgegroeid in het noorden van Marokko. In een buitenwijk van de stad Nador. Iedereen kent elkaar en altijd kun je bij de mensen binnenlopen. Als er feest is, viert het hele dorp het mee. Ook bij verdriet of dood leeft iedereen met elkaar mee.

Ik kom uit een gezin van twaalf kinderen: tien meisjes en twee jongens. Mijn vader was streng en mijn moeder heel zorgzaam. Ik was op twee na de jongste. De naam die ik kreeg, was Fayza. Dat is Arabisch voor 'winnares'. Mijn vader koos die naam voor mij.

Mijn vader was streng en hij voedde ons op met het geloof, de islam. Hij vond bidden erg belangrijk, maar ik hoefde geen hoofddoek te dragen. Mijn twee oudste zussen waren getrouwd. Mijn twee broers, Omar en Amir, hadden allebei een goede baan. Zij woonden nog thuis en vonden het fijn door mijn moeder verzorgd te worden. Wij hadden een mooi huis met een heel grote tuin. Daar liepen ook kippen, konijnen en schapen.

Mijn zussen en ik mochten van mijn vader naar school. Meestal mochten alleen jongens naar school.

Meisjes bleven thuis om te leren koken,
schoonmaken en naaien.

Mijn zussen en ik hadden dus geluk. We moesten
wel na school direct weer naar huis. De stad ingaan
of winkelen was streng verboden.

Ik was een goede leerling en haalde hoge cijfers.
Vooral opstellen schrijven vond ik leuk, en ik was er
ook goed in. Ik hoefde alleen maar pen en papier te
pakken. De woorden kwamen dan vanzelf.
In die tijd zat ik overdag op school. 's Avonds maakte
ik mijn huiswerk of ik keek naar de televisie.
Op de televisie zag ik veel ellende. Ook zag ik dat
mensen in ons land vermoord werden. Zomaar.
Alleen omdat ze een andere mening hadden dan de
mensen die de macht hadden.

In mijn eigen leven ging het in die tijd fout met me.
Hoe dat precies gebeurd is, weet ik niet. Maar ik
denk dat het veel te maken had met mijn broer Omar.
Ik wil hem niet de schuld geven, maar het is wel met
hem begonnen. Op het moment dat hij verkering
kreeg met Karima, een vrouw uit ons dorp.

Omar en Karima maakten stiekem afspraakjes
op geheime plekken. Niemand mocht daarachter
komen, want als moslimvrouw mocht je niet
zomaar omgaan met een man. Dan was je een hoer.

Omar wilde trouwen met Karima. Maar dat mocht niet van mijn familie. In het dorp zeiden ze dat Karima samen met een man gezien was. Volgens mijn ouders was ze dus een hoer.

Ook vonden mijn ouders haar familie niet goed genoeg voor ons. Ze keken op de familie van Karima neer. Mijn ouders wilden dat Omar Karima niet meer zou zien. Mijn moeder zou wel een nette vrouw voor hem zoeken.

Omar kwam daardoor in een lastige situatie.

Want hij wilde echt met Karima trouwen.

Ook als mijn ouders dat niet goed vonden. Omar had hierdoor veel problemen met mijn ouders en de rest van de familie. En door zijn problemen, kwam ik later ook in de problemen.

Mijn broer Omar

Mijn familie was dus boos op Omar. Niemand praatte meer tegen hem. Ze deden allemaal net of hij niet bestond.

Ik vond dat moeilijk, want ik was dol op Omar. We leken veel op elkaar. We hadden dezelfde kleur haar en ogen. We dachten hetzelfde over veel dingen. We waren allebei eigenwijs en soms brutaal. Omar was mijn voorbeeld. Ik wilde later een man die net zo was als Omar.

Toch durfde ik niet de kant van Omar te kiezen. Als ik voor Omar koos, werd de hele familie ook boos op mij. En dat durfde ik niet. Ik was nog maar een kind en zat de hele dag thuis. Omar kon overdag weg naar zijn werk, dat kon ik niet.

Zo woonde Omar in een huis vol familie, maar toch was hij helemaal alleen. Hij kon daar niet tegen en begon alcohol te drinken. Eerst alleen in het weekend, maar later was hij elke dag dronken. In die tijd kon ik vaak niet slapen. Dan ging ik kijken of Omar veilig thuisgekomen was. Op een nacht vond ik hem in zijn slaapkamer. Hij lag op de grond in zijn eigen kots. Hij huilde als een kind. Ik voelde zijn pijn en ik had veel medelijden met hem. Waarom deed mijn familie zo moeilijk?

Waarom mocht hij niet gewoon met Karima trouwen?
Ik kende Karima niet en ik had geen mening over haar. Naar praatjes van mensen luisterde ik niet. Ik wilde alleen dat Omar gelukkig was.

Vanaf die tijd kreeg ik een hekel aan alle tradities en gewoontes. Ik keek ook anders naar mijn familie. Waarom waren regels zo belangrijk voor hen? Ze zagen toch ook dat het slecht ging met Omar. Hij was toch hun zoon? Hoe konden ze hem dit aandoen?

Daarom nam ik een besluit. Ik ging Omar helpen. Ik wilde mijn sterke broer terug. Ik wist niet of ik hem echt kon helpen, maar ik ging het proberen.

Vanaf dat moment ruimde ik elke dag zijn kamer op. Ik zorgde voor zijn eten en waste zijn kleren. Ik deed alles voor hem. Ik bracht zelfs geheime brieven naar Karima.

's Avonds keken we vaak naar een film. Hij vond het fijn met mij en ik met hem.

Ik speelde de rol van zus, moeder en vriendin. Ik had dus een dubbele taak en dat was best zwaar. Maar ik deed het met plezier, want Omar ging zich steeds beter voelen. Af en toe lachte hij zelfs weer.

Onze band werd steeds beter. We konden niet meer zonder elkaar.

De familie was niet blij met deze situatie. Mijn familie zei elke dag nare dingen over mij en Omar. Altijd werd er óver Omar gepraat, maar nooit mét hem. Soms zei ik: 'Als je zoveel over hem te zeggen hebt, zeg het dan in zijn gezicht.'

Vooraf met mijn zussen had ik vaak ruzie. En ik kreeg meestal de schuld van de ruzie. Zo werd ik het tweede familielid dat slecht was.

Mijn vader

Na weer een ruzie moest ik bij mijn vader komen. In onze cultuur is het een schande als een zoon niet doet wat zijn ouders willen. Maar de schande is nog groter als het om een dochter gaat. Alleen slechte ouders zijn niet de baas over hun dochters.

Mijn vader was woedend. Hij zei dat ik niets waard was. Ik zou net zo slecht worden als Omar. Allah zou ons hard straffen.

‘Je hebt de kant van de duivel gekozen’, zei mijn vader.

Ik wilde vertellen hoe het echt was, maar hij wilde niet naar me luisteren. Volgens hem had praten geen zin. Hoe kon ik gelijk hebben en de rest van het gezin niet? Dat was onmogelijk.

Vader kwam steeds dichterbij me toe. Voor ik wist wat er gebeurde, kreeg ik een klap in mijn gezicht. Het deed niet echt pijn, maar de tranen sprongen in mijn ogen. Dit was zo oneerlijk. Ik verdiende geen klap. Mijn vader zou juist trots op me moeten zijn. Ik probeerde zijn zoon te helpen.

Ik wilde weggrennen, maar moest nog blijven.

Mijn vader was nog niet klaar. Op harde toon zei hij: ‘Ik verbied je om met Omar te praten. Je mag niet meer in zijn kamer komen. Je mag niet meer met hem omgaan.’

Snikkend luisterde ik naar hem. Ik zei niets, maar in gedachten schreeuwde ik: hoe kun je zoiets van me vragen, papa? Omar is mijn broer, hij is alles voor me en ik voor hem. We wonen in hetzelfde huis. Maar mijn vader had de macht en wat hij zei moest gebeuren.

Onbegrip

Eindelijk mocht ik weg. Huilend kroop ik in bed en viel in slaap. Uren later werd ik wakker gemaakt door Omar. Hij was op zoek geweest naar me. Het liefst had ik hem alles verteld maar dat deed ik niet. Omar zou meteen naar vader gegaan zijn en ruzie met hem gemaakt hebben. Dat wilde ik niet. 'Ik heb examen op school', zei ik. 'Daarom heb ik nu even geen tijd voor jou.'

Omar keek me treurig aan en zei dat hij het begreep. Hij zou me met rust laten.

Ik huilde en huilde, en rende naar buiten. Ik rende naar de begraafplaats. Daar ging ik naast het graf van mijn oma zitten. Ik vertelde haar dat ik me zo eenzaam voelde. Dat niemand me begreep. Dat het zo oneerlijk was wat mijn vader tegen me zei. Hoe erg het was dat ik niet met Omar om mocht gaan.

Ze zei natuurlijk niets terug, maar ik was blij dat ik mijn verhaal had verteld aan iemand. Als ze nog geleefd had, had zij me vast wel begrepen.

Omar liet me inderdaad met rust en ik zag hem bijna niet. Dat was precies zoals mijn vader het wilde. Maar ik wilde het zo niet en daarom was ik boos. Ik was boos op alles en iedereen in huis.

Ik maakte ruzie met mijn zussen en mijn moeder. Mijn moeder werd gek van me. Ze zei: 'Waarom luister je niet gewoon, net als je zussen. Je weet dat ik je niet kan helpen, want ik heb niets te zeggen.' Het was waar wat ze zei, maar toch was ik ook boos op haar. Ze had Omar en mij in de steek gelaten. Daarom schreeuwde ik: 'Ik wil niet zijn zoals jij. Iemand die geen eigen mening heeft. Ik wil alleen maar zijn wie ik zelf ben. Dat is toch niet zo erg?'

Het was heel moeilijk om niet met Omar om te gaan. In de tijd dat ik naar school ging, lukte dat nog wel. Maar toen begon de zomervakantie. Ik was vrij van school. Nu werd het heel moeilijk om Omar niet elke dag te zien. Toen kon ik nog niet weten dat mijn leven al gauw heel anders zou worden.

Kale mannen uit Hollanda

Het was een warme dag tijdens de zomervakantie. Samen met mijn zussen en een paar neven was ik aan het voetballen. De zon brandde en ik had dorst gekregen. Ik ging naar binnen om water te drinken. Op dat moment werd er aan de deur geklopt. Ik deed open. Voor me stonden drie vrouwen. Eén van hen zei: 'We komen voor je moeder. We willen haar graag spreken. Hoe heet jij?' 'Fayza', zei ik.

Ik bracht hen naar de woonkamer en ging mijn moeder halen. Daarna ging ik weer buiten spelen. Voor de deur stond een auto met vreemde gele nummerplaten. In de auto zaten twee kale mannen. Mijn neef was gek op auto's. Hij wees naar het nummerbord en zei: 'Die mensen komen uit Hollanda.'

Onze woonkamer was op de begane grond. Twee ramen stonden altijd open. Stiekem probeerden we te horen wat er gezegd werd. 'We zoeken een vrouw voor mijn zoon', hoorden we de ene vrouw zeggen. Verder zei ze: 'Kennissen van ons hebben verteld dat uw man een goede moslim is. Ze zeggen ook dat uw dochters goed opgevoed zijn. Daarom komen we bij u voor een vrouw voor onze zoon.'

'Dat moet ik eerst met mijn man bespreken', zei mijn moeder. 'Alleen hij kan zoiets beslissen.'